

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging opbouw

Johannes is zijn naam (Lukas 1:5-17)

Het is een regelmatig terugkerende vraag in de prediking van advents- en kerstijd, welk gebed van Zacharias het wel geweest mag zijn dat volgens de engel Gabriël nu door God zou worden verhoord. Zijn we inderdaad gehouden te denken aan het gebed dat hij lang geleden samen met zijn vrouw Elizabeth regelmatig tot God gericht had om een kind? De woorden van de engel schijnen dat te zeggen: „... uw gebed is verhoord en uw vrouw Elizabeth zal u een zoon baren...”. Maar als mensen oud geworden zijn, kun je dan nog wel van gebedsverhoring spreken wanneer ze kinderen krijgen? Krijgen ze die kinderen dan nog als geschenk, of krijgen zij ze veel meer op? Ik bedoel: zijn ze dan niet meer opgave dan gave? Dit geldt te meer, wanneer je je realiseert om wat voor een bijzonder kind het bij Johannes de Doper ging. De opvoedingstaak die op de oude schouders van Zacharias en Elizabeth kwam te rusten, is niet gering geweest.

We zullen daarom de twee zinsdelen van zoëven: uw gebed is verhoord, en: uw vrouw zal een zoon baren, niet kort moeten sluiten, alsof er stond dat het gebed-om-een-kind verhoord zou gaan worden. Het zal niet zonder betekenis zijn dat de boodschap van Gabriël Zacharias bereikte op het ogenblik dat hij de ambtelijke voorbede voor Israël verrichtte, (zoals dat eens ook het geval was met Daniël, Dan 9: 20, 21).

Ik althans houd het voor onmogelijk dat terwijl heel het volk buiten in gebed was, de vrome priester binnen zich beperkt zal hebben tot de uiterlijke voltrekking van het reukoffer-ritueel. Op zijn minst in het hart van Zacharias zal een gebed geweest zijn, een voorbede voor zijn volk. Dat ambtelijke gebed kan door de engel óók bedoeld zijn, toen hij sprak: uw gebed is verhoord. En waarom zouden wij geen poging doen het een met het ander te combineren en die twee gebeden tesamen te nemen? Hier dan zo'n poging.

Wat zou de priester Zacharias in de tempel gebeden hebben? Twee opmerkingen zijn te maken. In de eerste plaats was Zacharias een vrome priester temidden van veel ongelovige collega's. Zijn hart zal getrield hebben van ontroering en vreugde, toen het lot hem aanwees om in deze publieke gebedsdienst voor te gaan. Wat hij zeggen zou? Dat zal hij beslist niet aan de opwelling van het ogenblik hebben overgelaten. Het zal het gebed geweest zijn dat hij plácht te bidden,

DOOR H. DE JONG AMSTERDAM

als hij nadacht over de nood van Gods volk. Maar nu kreeg hij de gelegenheid om dit gebed als een reukoffer voor Gods aangezicht te stellen (Psalm 141: 2), in de tempel waar 't volk vergaderd was. Het mocht aan hem niet liggen, dat Israëls gebedsleven ingezakt en tot sleur geworden was.

In de tweede plaats was Zacharias als mens een geofend bidder. Het leed van de kinderloosheid - toen een scherper pijn veroorzakend dan nu! - had hem en zijn vrouw daarin geschoold. Toen zij merkten dat ze alleen zouden blijven, hadden zij al biddend hun verdriet daarover opgetild tot het niveau van het leed om Sion. Zoals we dat bijvoorbeeld aantreffen in Psalm 102, waar een ellendige die voor de Here God zijn klacht uitstort, zich vanuit zijn persoonlijk verdriet naar het Sionsleed toehuilt. Als we de lijnen van deze twee opmerkingen bij elkaar laten komen, dan mogen we zeggen dat Zacharias gebeden zal hebben: „O God, verlos Israël uit al zijn benauwdheden!” (Psalm 25: 22) of iets dergelijks. Zijn ambtelijk gebed in de tempel zal z'n voedsel getrokken hebben uit zijn persoonlijk gebedsleven dat hij samen met zijn vrouw had opgebouwd, (zoals

dat vaker toegaat onder Gods volk). En dat geheel ging nu verhoord worden.

Lukas maakt in zijn evangelie en in de Handelingen nogal werk van het bidden. Telkens wanneer hij een belangrijke gebeurtenis vertelt, maakt hij melding van voorafgaande gebeds-activiteit: bij de doop van Jezus in de Jordaan (Luk. 3: 21), bij de belijdenis van Petrus (Luk. 9: 18), bij de uitstorting van de Heilige Geest (Hand. 1: 14; 2: 1), bij de doorbraak van het evangelie naar de niet-Joden (Hand. 10: 2 en 30) en bij het grote zendings-initiatief vanuit Antiochië (Hand. 13: 2 en 3). Duidelijk wil hij laten zien dat de Here God de beslissende dingen van zijn koninkrijk aan het rollen brengt op het gebed dat van de aarde opstijgt. Zo nu ook plaatst hij in de ouverture van zijn evangelie het persoonlijke en priesterlijke gebed van de oude Zacharias om ons te boodschappen dat het Nieuwe Testament zelf de verhoring is van de gebeden, persoonlijk en gemeentelijk, die uit het Oude Testament opklinken.

Maar dat wil nu niet zeggen dat de oude Zacharias door de verhoring van zijn gebeden niet meer verrast heeft kunnen worden. Het Nieuwe Testament is de vervulling van het Oude, maar ver boven alle bidden en denken uit! Als immers de Here God op ons gebed aan de gang gaat, dan past Hij Zich niet aan bij de beperktheden van onze voorstelling of bij de letterlijke tekst van ons verlanglijstje. Zelfs moeten we zeggen dat we al biddend ongewenste dingen naar ons kunnen toehalen. Zoals in de Openbaring gezegd wordt: „En de rook van het reukwerk, met de gebeden der heiligen, steeg uit de hand van de engel voor Gods aangezicht op... en er kwamen donderslagen en stemmen en bliksemstralen en aardbeving” (Openb. 8: 4, 5). Wij weten dan ook niet wat we bidden zullen naar behoren, maar de Geest bidt voor ons met onuitsprekelijke verzuchtingen. Deze Geest was ook in Zacharias' gebed. Het teken van zijn aanwezigheid was het brandende reukwerk.

Inhoud

- 1 Drs H. de Jong,
Johannes is zijn naam
- 2 Drs W. G. Rietkerk,
De leer van de dubbele uitverkiezing
- 3 Ds A. H. Algra,
Pastorale notities
- 4 Ds H. Amelink, Te Berde
- 5 Prof. C. Veenhof †
Een Christelijke studentenvereniging?
- 6 Ir. A. W. Biersteker,
Geef ze een kans!
- 7 Liturgische Werkgroep Eindhoven, Het Liedboek
- 8 Dr J. Meulink,
Rondom de Jaarwisseling

Op het persoonlijke en ambtelijke gebed van Zacharias nu heeft de Here God Johannes de Doper doen komen. Een profeet in de geest en de kracht van Elia, dat wil inderdaad zeggen: bekleed met 'donderslagen en stemmen en bliksemstralen en aardbeving'. Echt geen zoon die de oude dag van zijn vader en moeder kwam veraangenamen. We mogen zelfs voor hen hopen dat zij de last van deze opvoeding niet te lang hebben hoeven te dragen, want die zal niet licht geweest zijn. Toch zei de engel: „Blijdschap en vreugde zal uw deel zijn”, omdat hij met mensen te doen had die zich op God en zijn koninkrijk hadden afgestemd. Dat stempelde hun vreugde, zoals dat ook het geval was bij de velen die zich over de geboorte van de Doper verblijdden. Want Johannes de Doper vertegenwoordigde wel de sombere en dreigende kant van het koninkrijk Gods, maar de naam die hem door de engel gegeven werd luidde toch: Johannes: 'de HERE is genadig'. God zou Zich van dit ongepolijste werktuig bedienen voor wat toch een klinkklaar heilswerk zou zijn: het Zich bereiden van een weltoegerust volk.

De advents-gemeente is een bidende gemeente, ook nu. Persoonlijk en gemeentelijk smeken wij om Christus' wederkomst. Het is daarbij ook nu zo dat wat wij allen in ons eigen leven ondervinden aan verdriet en teleurstelling het ge-
(Lees verder op pag. 2 onderaan)

De leer van de dubbele uitverkiezing

Waarom heb ik mij in een artikel in Opbouw in oktober (24-10) zo kras uitgelaten over de leer van de dubbele uitverkiezing? Ik kan dat verduidelijken met behulp van enige citaten uit het handboek der dogmatiek van Dr A. G. Honig - dat wij in Kampen als het handboek moesten bestuderen.

In het hoofdstuk dat handelt over de predestinatie (blz. 259 e.v.) zegt dr Honig: „dat ook de verwerping tot het raadsbesluit van God behoort leert de Schrift ons duidelijk. Wij wijzen op het volgende a. De Heilige Schrift laat ons de verwerping zien als daad Gods in de gangen der historie. God verwerpt Kaïn, drijft Ismaël uit en laat de heidenen wandelen op hun eigen wegen. b. De H.S. spreekt van de verwerping als van een decreet Gods in Spr. 16 : 4, Luc. 2 : 34b, 1 Petr. 2 : 8, Rom. 9 : 22”. Dan komt Honigs eigenlijke commentaar: „Nu geven wij gaarne toe

Vervolg van pagina 1

JOHANNES IS ZIJN NAAM

meentelijke gebedsleven kan verdiepen en verrijken: Kom, Here Jezus, ja, kom haastig! Maar wat halen we al biddend naar ons toe en wat maken wij met onze gebeden wel niet los? Dat weten we niet. Waarschijnlijk geen comfort en gemak. Als God in onze dagen in de geest en de kracht van Elia aan de gang gaat om Zich met het oog op Christus' wederkomst een volk toe te bereiden, dan keert Hij onze leunstoelen om. Dat is zeker. Toch staat ook dan boven alles wat Hij doet de vertroostende naam van Johannes; de HERE is ook dan genadig.

Of zouden wij het optreden van Johannes de Doper als een boze droom mogen vergeten? Is het Nieuwe Testament voor ons nu wel van deze onaangename verpakking ontdaan? Johannes de Doper, die gekomen is 'geen brood etende en geen wijn drinkende', en van wie men gezegd heeft: hij heeft een boze geest, - is hij achterhaald? Heeft het Nieuwe Verbond met hem een te sombere start gemaakt? Ik denk dat de geest en de kracht van Elia een doorgaande aktualiteit hebben tot de jongste dag toe. Jezus zegt immers dat Elia zál komen en gekomen is (Matth. 17:10-13)? Zo moeten wij blijvend langs de prediking van de Doper heen om bij Jezus te komen. Maar zo krijgt de Here God ook door het geweld van deze grote heen een weltoegerust volk. Al zijn werk immers staat in het teken van deze eerste nieuwe naam van het Nieuwe Testament? Daarom mogen we ook van het nieuwe jaar met al z'n dreigende onzekerheden zeggen: Johannes is zijn naam.

DOOR W. G. RIETKERK UTRECHT

dat de Geref. leer ons hier eene ontzettende waarheid predikt... Deze leer is echter niet eene vinding van mensen maar 't aanvaarden van het onderwijs hetwelk ons God geeft in de Heilige Schrift. Maar tevens ook het aanvaarden van de werkelijkheid die wij met onze ogen kunnen zien. Millioenen leven en sterven in de heidenlanden, die nimmer de naam van Jezus horen. Dit feit is niet anders te verklaren dan volgens de gereformeerde leer der reprobation (= verwerping - W.G.R.). En zelfs kunnen wij waarnemen onder de gedoopte volkeren dat duizenden zich afkeren van het Evangelie en weigeren de Zalmaker te zoeken. Voor ons vloeit dit ter laatste instantie hieruit voort... dat God hun de onwederstandelijke genade onthoudt. En hoe kan dit anders verklaard worden dan hieruit dat God in zijn raad besloot hen met zijn genade voorbij te gaan." blz. 261.

Rationalistische verklaring

Zo dient hier de leer dat God van vóór de grondlegging der wereld besloot met zijn genade aan een aantal mensen voorbij te gaan als een verklaring voor het feit dat vandaag vele ongedoopten sterven zonder Christus en vele gedoopten afvallen. Dit roept de vraag op of de Schrift ons hierin vóór gaat. Is er één plaats in de Schrift te vinden die deze verklaring ondersteunt? Wie de door Honig genoemde plaatsen opzoekt zal tot zijn verbazing ontdekken dat in geen van deze plaatsen ook maar bij benadering sprake is van een raadsbesluit van God dat hij vóór de schepping van de wereld gemaakt heeft. In ieder van de genoemde Schriftplaatsen*) (zie aan het einde van dit artikel) gaat het over dat wat God hier en nu doet in de tijd. Als er in de bijbel sprake is van verwerpen is dat nooit iets wat God gedaan heeft vóórdat de geschiedenis begon. Ook niet bij Kaïn of Ismaël of de heidenvolkeren. Pas toen God in de omgang met Kaïn na herhaald vermaan merkte dat deze

zijn boze voornemen toch tot uitvoering bracht heeft de Here hem verworpen en zelfs toen nog niet eens zonder hoop (zie Gen. 4 : 15).

Uit de bestudering van het woord verwerpen in het N.T. is mij nog iets opgevallen (zie Theol. Begriifflexicon 2, 116), n.l. dat het woord verwerpen in het N.T. alleen gebruikt wordt voor hen aan wie Gods genade is toevertrouwd. In bijbelse taal gesproken kunnen alleen zij die verkoren zijn ook verworpen worden. Het betekent n.l. dat zij de proef niet doorstaan hebben en daarom voor de Here onbruikbaar worden (zie Hebr. 6 : 4-6 en Hebr. 12 : 17).

De vraag die ik dan ook concluderend stel is: dient de leer avn de dubbele uitverkiezing niet als een rationalistische verklaring voor een groot probleem, dat de Schrift zelf echter als probleem laat staan, zonder er een antwoord op te geven, n.l. de vraag waarom ik nu wel geloof en mijn buurman niet?

Gods Woord laten staan

Nu kom ik toe aan het stilzwijgende verwijt van ds A. M. van Leeuwen dat ik met mijn kritiek op deze leer de Schrift niet recht zou doen. Ik ben het met hem eens dat hier één van de kernpun-

ten ligt van de Reformatie en van ons gereformeerd-zijn. Beiden willen wij de Schrift rechtdoen. Ik blijf van mening dat de Methodist Howard Snijder en de Anglicaan John Stott dat ook willen, en dat wij met onze kritiek van rationalisme maar niet gauw naar de ander moeten wijzen (zie Honig) maar a la, dat zijn allemaal kleinigheden in verhouding tot de grote vraag: wie doet de Schrift hier recht?

Ds Van Leeuwen komt met twee argumenten aan de Schrift ontleend: het woord uitverkiezen zelf (eklegomai) en het woord uit Matth. 22 : 14: Want velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren. Dit laatste woord is een slotwoord van de Here Jezus na de gelijkenis van de bruiloft.

In die gelijkenis vertelt de Here Jezus juist met nadruk hoezeer Gods nodigende liefde in de tijd tot alle mensen uitgaat en bovendien dat de bruiloftszaal vol komt. Toch zijn er vele uitvallers: de eerstgenodigden (velen van het oude verbondsvolk) en de laatstgenodigde die zonder bruiloftskleed kwam. Zo komt hij tot Zijn bovengeciteerde slotsom waarin Hij volgens Calvijn waarschuwt voor iets wat God zal gaan doen aan het eind van de tijd, n.l. verkiezen en ver-

Tweespraak

Waarom waren het herders,
Die hun kudde en veld
Verlieten toen de boodschap
In Bethlehem werd verteld?
Omdat er een Lam
En een Herder kwam.

Waarom waren het vissers,
Die van schip en net
Werden weggeroepen
Bij 't meer van Nazareth?
Omdat Hij een Vis
En een Visser is.

Weet jij waarom de krijgsknecht
Bloem en blad afrukt
En een barre krans van stelen
Op 't droevig voorhoofd drukt?
O, Roos zonder doren,
Uit doornen geboren!

Ach, dat Hem de vijand
Kende met een kus,
En dat Hij zijn vrienden
Vreemd bleef tot Emmaüs.
Ach, waren dat wij niet?
Ach, ik niet? ach, jij niet?

M. NIJHOFF

werpen. Er is in deze tekst geen steun te vinden voor de gedachte dat God dit verkiezen en verwerpen al vóór de tijd heeft plaats vinden of zelfs daartoe besloten heeft. Integendeel. Wil iemand dat toch geloven, dan moet hij dat abusievelijk via een weg van concluderen en deduceren daaruit afleiden, want het staat er niet.

Waarom zo beducht?

Waarom ben ik op dit punt nu ineens zó beducht om iets uit de Schrift af te leiden? Dat doen wij toch wel vaker! Dat mag toch! Ja, maar als dat leidt tot een verzwakking van de boodschap van het evangelie dat Christus het Licht der wereld is, dan ga ik tegen al zulke afleidingen te keer. Als het daarna gebruikt wordt als verklaring voor iets dat in zijn onverklaarbaarheid ons onrust moet blijven geven, is dat een tweede reden. Ten derde leidt het tot een lichte verschuiving in het gevoel van uitverkoren te zijn: het verandert gemakkelijk in een veilig gevoel bevoorrecht te zijn i.p.v. begenadigd te zijn. Tenslotte komt heel subtiel en ongemerkt het centrum van de heilszekerheid ergens anders te liggen dan waar het liggen moet, nl. in Christus en in Christus alléén. Zelfs niet in het werk van de Heilige Geest die mij het geloof schonk. Het centrum ligt in Christus. In de *Nadere Reformatie* is langzaam dat centrum verschoven van Christus naar het werk van de Geest in mijn hart en de uitverkiezing.

Ds Van Leeuwen geeft aanleiding

tot een soortgelijke bedenkelijke verschuiving als hij zegt: „De zekerheid van mijn heil ligt niet in mijn keus voor God - maar in Gods uitverkiezing.” Hoezeer dit ook in Efeze 1 tot onze troost geleerd wordt dat de genade die wij in Christus ontvangen hebben al voor ons bestemd was van vóór alle tijden, toch is die toevoeging niet bedoeld om nu ineens onze heilszekerheid te verplaatsen naar een eeuwig raadsbesluit.

Prof. A. A. van Ruler

Heeft Professor Van Ruler gezegd dat de leer van de dubbele predestinatie behoort tot een der grote gereformeerde leerstellingen. Dat op zich bevestigt mij in mijn gevoel dat dit wel een klasiek-gereformeerd punt is.

Maar als hij zegt dat deze leer de diepste doorgronding van het menselijk bestaan die ooit gevonden is, dan voel ik dat direct weer aan als iets wat in concurrentie komt te staan met het enige wat de Schrift ons verkondigt als de diepste doorgronding van het menselijk bestaan, nl. het kruis van Christus.

Wat mij het meest opviel bij lezing van dit artikel was dit, dat prof. Van Ruler aan de bovenstaande stelling op dezelfde pagina in een adem toevoegt (Theol. Werk dl. III 104): „de leer van de verwerping moge dan niet zo vaak of misschien wel helemaal niet in de Schrift voorkomen. Dat is vaker het geval met de leer.” Natuurlijk is het cursief gezette van mij, want toen ik dat las heeft

het mij opnieuw bevestigd in wat ik zelf ook al had aangetroffen: de Schrift zelf leert ons het dogma van de eeuwige verwerping niet. In de Heidelbergse Catechismus, het leerboek van de Reformatie, komt ze niet voor (ook over de verkiezing van eeuwigheid spreekt de H.C. nauwelijks - een zinsnede in vr. en antw. 54 uitgesloten) maar wat tenslotte de deur dicht doet: ze wordt bij gereformeerde theologen vooral uit de empirie afgeleid.

Dat doet ook Van Ruler als hij zegt op dezelfde blz., a.w. blz. 104, „De waarheid, de werkelijkheid van de dubbele predestinatie is empirisch als met de handen te tasten. De ene mens is er zó aan toe, dat het evangelie vanaf zijn jeugd tot in het uur van zijn dood hem niets doet... De andere mens uit hetzelfde gezin zit eraan verkleefd...

Zo ligt ook het zwaartepunt van Honig's bovengeciteerde woorden in zijn latere toevoegingen over de heidenvolken die zonder Christus sterven. „Voor ons vloeit dat hieruit voort - met erkenning van hun schuld - dat God hen de onwederstandelijke genade onthoudt en hoe kan je dat anders verklaren dan dat God in zijn raad besloot hen met Zijn genade voorbij te gaan.” Aldus Honig.

Ik verwerp heel deze manier van redeneren als onschriftuurlijk rationaliseren.

Het raakt mij diep als christenen hun medemens op die manier bezien. Ik geloof ook niets van die manier van redeneren.

Redactie

Ir. A. W. Biersteker
T. Hoekstra
Drs. H. de Jong
Drs. P. J. van Kampen
Mr. dr. J. Meulink
D. W. L. Milo
Ds. E. R. Postma
Drs. W. G. Rietkerk

Adres van de Redactie:

Ds. K. Muller, Dovenetel 45,
8446 SH Heerenveen
Tel. 05130-20476

Kerknieuws / Uit breder kring

M. J. F. van der Wal
Brugakker 60-17
3704 RA Zeist
Tel. 03404-61525

De bijbel leert ons op een heel andere manier over onze niet-christelijke medemens te denken, nl. als Gods onwederstandelijke genade mij heeft overwonnen, waarom mij? Waarom niet ook hem? Om daarna tot de verder doorbrekende gedachtengang te komen: maar wat mij is overkomen dat moet toch ook voor die ander mogelijk zijn...! Om dan ineens tot de laatste ontdekking te komen dat het mij blijkbaar geschonken is met het doel dat ik er nu ook anderen mee ga overwinnen!

Dat is de bijbelse lijn van denken. En als iemand twijfelt of hij dan zijn ongelovige broer die al van zijn jeugd af voor het evangelie afgesloten is wel kan bereiken dan voeg ik hem al de beloften van God toe die ons er van verzekeren dat Zijn liefde blijft uitgaan tot de laatste snik naar alle mensen. Vandaar dat ik in mijn artikel met al die citaten uit de Schrift kwam die ons ervan verzekeren dat God geen behagen schept in de dood van de goddeloze maar daarin dat hij leeft... Ezech. 18.

U zult vragen: „en als na alle pogingen tenslotte mijn medemens sterft zonder tot geloof gekomen te zijn moet ik dan hieruit niet empirisch afleiden dat blijkbaar God Zijn genade aan die man onthouden heeft en het zó al in eeuwigheid gewild heeft. Mijn antwoord is: neen, dat zult u daar niet uit mogen afleiden. Want de Schrift leert ons dat niet. Bovendien heeft Jezus ons geleerd: oordeelt niet, opdat gij niet geoordeeld worde.”

Als prof. Van Ruler meent dat wij dit toch moeten durven zeggen, en zelfs dat dat de diepste doorgronding van het menselijk bestaan is, dan vind ik dat een verschikkelijke uitspraak. Hij protesteert tegen de ultra-gereformeerde in dat bewuste artikel, maar ik denk erbij: waar je mee omgaat daar word je mee besmet en ik noteer dankbaar uit zijn eigen

Klacht

Zoals dat elk jaar gaat, worden we ook nu weer overspoeld met kerstversjes, kerstwijdingen en zondag dan tenslotte de kerstpreken. Woorden, woorden. Kunnen we er nog inkomen, als iemand over die woorden een bittere klacht schrijft? Ik denk nu aan Barend de Goede, in zijn vers „Advent”. Het verscheen in 1954 in de bundel „Vloedlijn” van protchr. dichters, een uitgave van Bosch en Keuning in Baarn. De Goede wil vluchten van radio en krant; de woorden spoelen immers door een dolle kraan, de dichter „vlucht als geestesranke in ’t uiterste tot God” en bidt: „Geef, Heer, zo ga ik kreunen / een Zacharias-straal! / Als gij mij nog wilt steunen, sluit dan die kranen af / en laat dan in dat zwijgen / komen als nooitgehoord / tot mijn verbijsterd hijgen / uw vleesgeworden Woord.”

Hij zou wel willen, dat velen gestraft werden als Zacharias, ge-

Pastorale notities

DOOR
A. H. ALGRA Sr.
MAASSLUIS

slagen met stomheid. Het zou voor anderen een weldaad zijn als er weinig woorden vielen rondom de kerstdagen.

In een eerder vers sprak Barend de Goede van „de nachten / van vergeefs een streling wachten” en ik denk, dat er nogal wat mensen zijn, die hem in zijn klagen kunnen verstaan. We hebben onze bijeenkomsten, de kerstwijdingen op school of van de vereniging, de kerstdiensten en de kerstfeestvieringen met de kinderen; het is overal vol, er wordt verteld, gepreekt en gezongen, maar midden tussen al die mensen zit er wel één, of het zijn er meer dan tien, die graag zouden willen dat het

stil werd en dat iemand kwam om jou, al is ’t maar eventjes, te strelen of dat iemand eindelijk eens één woord van waardering zei. Dat je toch je best gedaan hebt. En dat hij of zij toch echt wel van je houdt.

Wij weten exact hoe het op de kerstdagen moet. De „verkondiging” moet centraal staan en in de verkondiging moet de Vleeswording des Woords weer centraal staan. We maken dus doorwrochte preken of we horen die met instemming aan. We willen geen sentimenteel gedoe en geen oppervlakkigheid en zeker geen horizontalisme; we doen het dus goed met z’n allen, we zijn belijnd en principiële, maar waarom loopt er nu opeens iemand snikkend weg? Hebben wij soms iets verkeerd gezegd? Maar misschien hebben we wel teveel gezegd. Mogelijk had iemand de verdrietige zomaar een zoen moeten geven; dat was wellicht alles goed geweest. Maar dat staat zo gek, dat doe je niet.

Bestuur en redactie
wensen U
gezegende feestdagen.

mond dat de Schrift dit waarschijnlijk niet leert, maar dat het een redenering is die wij naar zijn mening noodzakelijkerwijs wel moeten maken uit de Schrift en vooral: de empirie!

De laatste poging om dat waar te maken las ik bij het tweede Schriftbewijs van Van Leeuwen als hij zegt: Maar verkiezen in de Schrift is toch uit-kiezen (in het Grieks ek-legomai). Dat houdt toch logisch in dat je de anderen verwerpt, dan antwoord ik alleen maar met: pas op voor die logica - want in de Schrift betekent het dat niet. Als in het N.T. van de discipelen gezegd wordt dat Jezus ze uitgekozen heeft (ek-legomai, Hand. 15 : 7) betekent dat dan dat God alle andere volgelingen van Jezus verwerpt? Betekent het feit dat God Israël verkoos de verwerping van de volkeren? Welneen - het betekent alleen dat God Israël verkoos om door haar de volkeren te zegenen. „Zo behoren wij God te allen tijde om u te danken (zegt Paulus in 2 Thess. 2 : 13) dat Hij u als eerstelingen Zich verkoren heeft tot behoudenis in heiliging door de Geest”. Voelt u het: uitgekozen om eersteling te zijn!

En als dat nu niets uitwerkt en die anderen toch volharden in hun ongelooft? Dan kunnen wij niets anders doen dan concluderen dat datzelfde evangelie dat mij wel heeft geraakt en bekeerd, bij hen die werking niet heeft. Als wij door blijven vragen waarom bij mij wel en bij hen niet - dan mogen wij, als wij Schrifttheologen willen zijn niet verder gaan dan te wijzen op een naar mijn vaste overtuiging voor mensen ondoorgroendelijk geheim. Wie zijn wij dat wij daaruit conclusies trekken over wat God van eeuwigheid gewild heeft? Laten wij met dat soort conclusies maar wachten tot de Here klaar is met Zijn werk. Wie weet moeten wij dan iets totaal anders concluderen. M.a.w. ik pleit er alleen voor het gordijn te laten hangen voor de verborgen dingen van God en ons inbussende van wat geopenbaard is en dat is Zijn liefde in Christus tot alle mensen. Wat wij deze dagen in het Kerstfeest opnieuw vieren!

* In Spreuken 16 : 4 wordt gezegd dat de Here alles voor zijn doel gemaakt heeft (dat is voor het doel der dingen), ook de boze voor de dag der rampspoed. Betekent dat dat God al vóór de boze bestond hem in zijn eeuwige raad voor de rampspoed bestemd heeft? Welneen, het betekent dat God in Zijn Souvereiniteit zelf over de grootste misdadiger be-

Christushymne

Naar Filippenzen 2:5-11

1. Wij zingen, Vader, U ter eer,
van Christus Jezus, onze Heer.
Hij werd een dienstknecht, arm als wij:
dat zijn gezindheid bij ons zij.
2. Hij heeft wat Hij bij U bezat
niet boven alles liefgehad,
maar zich van majesteit ontdaan:
Hij deed het kleed van slaven aan.
3. Hij werd een mens, in needrigheid,
en, levend uit gehoorzaamheid,
heeft Hij aan U zich toevertrouwd:
tot in de hof, tot aan het hout.
4. Daarom heeft God zijn knecht, die leed,
met alle macht en eer bekleed:
zijn hoge naam, die Here luidt,
gaat boven alle namen uit.
5. Dat God zijn offer heeft aanvaard
wordt in het einde openbaar,
als elke tong van Hem getuigt
en elke knie voor Hem zich buigt,
6. als alle vlees de Vader roemt
en Jezus Christus Here noemt.
Leer ons de weg die Christus ging:
de weg van zelfverloochening.

JOOP KLEIN, Rijswijk

Melodie: „Nun jauchzet dem Herren, alle Welt”

(Liedboek 101)

schikt en straks een dag van rampspoed voor hem in petto heeft. Of God dit in eeuwigheid en al van voor de grondlegging der wereld zo gewild heeft vind ik allereerst een merkwaardige vraag.

Wat een typische interesse houdt de vragensteller er op na, die dit vraagt? Maar als wij de vraag eenmaal gesteld hebben, moet het antwoord luiden dat wij dit niet weten, omdat de Schrift ons er niets over openbaart.

Ditzelfde geldt voor Luc. 2 : 34b: zie, deze (dat is Jezus) is gesteld tot een val en opstanding voor velen. Is er met deze tekst bedoeld dat God hem al van eeuwigheid gesteld heeft tot een val voor velen?

Nee, dat betekent het niet, want het gaat hier over de uitwerking die Christus' komst heeft ná zijn verschijning. Er staat in het Grieks niet het gemakkelijk predestinaans uit te leggen woord: Zie deze is gesteld - maar: zie deze ligt (keitai). De verschijning van Gods waarheid en liefde in Christus voor de hele wereld zal sommigen tot een aanstoot worden. Zij struikelen erover. Maar dat moet niet in mindering gebracht worden op de zuivere gerichtheid op heil en redding waarmee Christus gekomen is.

In 1 Petrus 2 : 8 staat geschreven van degenen die zich aan Christus ergeren en daarom op Hem stuk lopen en over Hem vallen als een struikelblok, dat zij daartoe ook

bestemd zijn. Opnieuw een plaats die geheel werd uitgelegd in het licht van een eeuwig besluit. Van dat eeuwige besluit is hier echter geen spake, omdat er bij goede lezing niet staat dat God hen tot ongehoorzaamheid bestemd heeft, maar wel dit, dat zij die door hun eigen ongelooft ongehoorzaam geworden zijn - iets wat God niet wil - nu door God tot de ondergang bestemd zijn (zie Spr. 16 : 4). Dit is de uitleg van Kittel IV, p. 280. Maar zelfs wie dit woord (waartoe zij bestemd zijn) op heel de voorzin wil laten slaan en dus ook op de daad van ongehoorzaamheid zelf, moet zich niet te snel tot de leer van de eeuwige uitverkiezing wenden. De val en de straf waarvan hier sprake is hoeft nog niet per definitie een eeuwige straf te zijn. Staat er niet in Rom. 11 : 32 dat de Here Israël „onder ongehoorzaamheid heeft besloten om zich over allen te ontfermen”? Daarmee is ook de laatste „bewijsplaats” van Honig aan de orde: Rom. 9 : 22, waar staat dat „God, Zijn toorn willen de tonen, sommige voorwerpen des toorn ten verderve toebereid heeft.” Ik houd vol dat het ook hier gaat om Gods handelen in de tijd en bovendien dat hier sprake is van Gods omgang met Zijn volk Israël dat Hij inderdaad voor een tijd om haar ongehoorzaamheid ten verderve toebereid heeft, maar (naar Rom. 11 : 32 zegt) om zich daarna weer over haar te ontfermen.

Te Berde

In het nummer van de Sunday Times van 11 september jl., dat me vriendelijk werd toegezonden, staat een bespreking van de The Reader's Digest Bible. Reader's Digest is een engelstalig blad dat in Nederland verschijnt onder de naam van „Het Beste” Bij Reader's Digest en bij het Het Beste kent men de gewoonte in een aflevering een boek te vertellen. In een notedop. Nu heeft men deze methode ook toegepast op de Heilige Schrift. Men kan het korter en beter dan de Heilige Geest. Van een boek van 800.000 woorden weet men een boek te maken van 450.000 woorden. Uit het Oude Testament verdwijnt, zo zegt men, alles wat niet van direct belang is voor het christelijk geloof en leven van deze tijd. Hoe Mozes de tabernakel maakte is eruit weg. Vergetend dat als je dat niet weet dat je dan ook niets meer kunt begrijpen van de brief aan de Hebreeën. De plaatsen in het Oude Testament waar homoseksuele handelingen worden verboden vindt men ook niet meer terug.

En natuurlijk zo veel mogelijk verdwijnen de geslachtsregisters. Zo het begin van het Evangelie naar Mattheüs hoofdstuk 1 : 1-17. Blijkbaar ook niet meer van belang.

De bespreker in de Sunday Times vermeldt als laatste vers dat uit de Bijbel wordt gesneden Openbaring 22 : 19, waar gezegd wordt dat we niets mogen afdoen van de woorden van het boek van de profetie door de apostel Johannes. Wat is het bezwaar? Nu, niet dat men in korte trekken de mensen de Bijbelse geschiedenis zou vertellen. Dat kan heel goed en heel leerzaam zijn. Het bezwaar is dat men zegt dat dit nog de Bijbel is, in plaats van een bewerking. Het is het zoveelste slappe aftreksel van het indrukwekkend geheel van heel het Oude en heel het Nieuwe Testament. De arrogantie dat men denkt te kunnen bekorten! Weet iedere vertaler al dat zijn vertalen ook al snel verwordt tot uitleg, hier is men nog verder gegaan. Men verkort en exegetiseert eigenmachtig. En dat is nu juist wat de apostel Petrus ons verbiedt, want de profeten hebben niet van zich zelf gesproken, maar gesproken door de Heilige Geest.

Ik tik dit stukje op zondagmiddag. Vanmorgen heb ik op de laatste adventszondag als tekst genomen Mattheüs 1 : 1-17. Wetend dat ook dat „geslachtsregister” ons predikt Jezus de Heiland. Ons predikt: Jezus neemt de zondaars aan. In de lijn van het verbond heeft God Zijn Zoon tot ons gezonden, de zoon van David, de zoon van Abraham. Men moest van zulke teksten afblijven en niet ter wille van de commercie er streken mee uithalen.

H. Amelink, Aalten

C. Veenhof † *)

Een Christelijke studentenorganisatie?

De Civitas Studiosorum Reformatorum in Delft heeft mij gevraagd iets te schrijven over de voorwaarden, de noodzaak, de zin, en het werk van een christelijke studentenorganisatie. Het verzoek daartoe kreeg ik nadat iemand die daartoe meer bevoegd is dan ik dat had laten afweten. Dat nu iemand die reeds voor meer dan een halve eeuw student werd en bijna tien jaar niet meer als „insider” in het universitaire bedrijf betrokken is over dit thema een paar opmerkingen maakt ligt dus niet voor mijn verantwoordelijkheid.

Natuurlijk ben ik wel verantwoordelijk voor WAT ik ga zeggen! Dat ik het toch waag over het mij opgegeven thema iets ter berde te brengen vindt zijn reden in de overtuiging, dat ondanks de enorme, soms zelfs verbijsterende veranderingen die er in het leven van de universitaire gemeenschap optraden, toch veel is, dat ondanks alles niet verandert omdat het onveranderlijk is.

Om daarmee te beginnen: het in het leven roepen van een christelijke organisatie en dus ook van een beweging, een vereniging, een corps van studenten is niet, mag in ieder geval niet zijn het gevolg van het voeren van een *pretentie* en dan met name niet van de *pretentie* christen te zijn. Het voeren van een *pretentie*, welke ook is iets dat zonder meer vloekt met het christelijk geloof, het echte christen-zijn. Het realiseren van een gemeenschap van christen-studenten, welke organisatievorm die ook moge hebben, mag alleen zijn oorzaak vinden in roepingsbesef, in het zien en aanvaarden van een opdracht, vaak ook in de nood van het leven.

Om daarvan iets te doen beseffen, wil ik er op wijzen, dat een christen - en daaronder moet verstaan worden iemand die gelooft in Jezus Christus als zijn Verlosser en Heer en zijn leven integraal in Diens dienst wil stellen - zijn christen-zijn vóór alles moet beleven in de omgeving waarin hij verkeert. Dat wil zeggen: in de omgeving, de gemeenschap, waarin hij door de gang van zijn leven werd geplaatst, waarin hij „als vanzelf” of ten gevolge van eigen keus is beland.

Dit lijkt een simpele, om niet te zeggen onnozele opmerking. Maar in feite is ze de formulering van een fundamentele - tegelijk, en misschien ook wel daarom vaak en graag vergeten - waarheid. Wie zijn ogen goed de kost geeft weet hoeveel lieden er zijn die zich in allerlei activiteiten, akties en organisaties storten die buiten hun pri-

maire levenskring en levensroeping liggen, zich daarvoor (schijnbaar!) warm maken, maar dat éérste verwaarlozen of zelfs vergeten.

Het is niet te berekenen hoeveel schade dit als het onder christelijke naam of vlag geschiedt - aan de zaak van Christus heeft berokkend. Als dat eerste, beslissende ontbreekt is al zulk soort christelijkheid niet anders dan een camouflage van onwaarachtigheid en hypocrisie. Jezus Christus vraagt van Zijn discipelen vóór alles dat zij „zichzelf verloochenen, hun kruis op zich nemen en Hem volgen op het plekje waarop zij leven en in het plichtje dat hun in de kring waarin zij elke dag verkeren wordt opgelegd. En dat geldt uiteraard ook en niet het minst voor een student die metterdaad een discipel van Jezus wil zijn.

Dit kan nu alleen geschieden in een voortdurende en intense omgang met God zoals Hij zich aan ons in Jezus Christus openbaart. Of, om het met de levensspreuk van Paulus te zeggen: Dit kan alleen realiteit worden als Jezus Christus voor ons „alles” is, zodat wij niets anders begeren dan „Hem te kennen en de kracht van Zijn opstanding”.

In concreto wil dat zeggen: daartoe zijn wij alléén in staat in een ononderbroken en geconcentreerde omgang met de Heilige Schrift en in leven van gebed. De Heilige Schrift is, zoals iemand eens gezegd heeft, het doorzichtige kleed, waarin Jezus Christus naar ons toekomt, met ons spreekt, zich in liefde aan ons geeft, zijn verlossing in ons verwerkelijkt en ons de weg wijst die wij in deze wereld hebben te gaan. En ons gebed is ons

antwoord, ons tegenwoord op dat spreken, het ons overgeven aan Hem. Er is geen christelijk leven mogelijk zonder de dagelijkse omgang met de Bijbel en het dag in dag uit volgehouden gebed.

Ik heb in het buitenland, en gelukkig ook in ons land, wel kringen van studenten ontmoet voor wie het een vanzelfsprekende zaak was dat ze, uiteraard ook individueel, maar ook gemeenschappelijk zich dagelijks toeleggen op de intensieve bestudering en overdenking van de bijbelse boodschap en het gebed.

Ze volgen daarin Luther na, die elk jaar tweemaal de hele Bijbel doorlas! Iedere student moest eigenlijk de dag beginnen met het lezen van een fragment van de Heilige Schrift en gebed. Alleen op deze wijze leert men iets van het Evangelie verstaan, groeit men in „de wereld van de Bijbel” in en wordt men „doorkneed in de Schriften” (Hand. 18 : 24) en is een leven „in” en „met” en „uit” en „voor” Christus kortom een authentiek christelijk leven mogelijk.

Het is helaas zo, ik weet dat op grond van jarenlange ervaring dat er bij aankomende studenten in dit opzicht veelal een ontstellend manco bestaat. Moet de oorzaak daarvan gezocht worden in de gezinnen waarin ze opgroeiden en/of in het „godsdienstonderwijs” dat ze op de middelbare scholen „genoten”?

Het zou een zegen zijn als aanstaande studenten, voor welke faculteit dan ook, een jaar lang een goede Bijbelschool bezochten om zich daar aan grondige bijbelstudie te wijden.

Het zal uit het bovenstaande wel duidelijk zijn, dat ik als eerste taak van een christelijke studentenorganisatie zie een intensieve bijbelstudie. Die moet de basis zijn van alles waar ze zich verder mee bezig houden.

Maar een basis is nog niet alles! Daarop moet immers wat worden gebouwd. Van daar uit moet verder worden gebouwd; daarover wil ik ook nog wat zeggen.

De situatie is nu zó, dat een aankomend student bij zijn intree in het universitaire milieu geconfronteerd wordt met een wirwar van niet-christelijke, om niet te zeggen anti-christelijke opvattingen, overtuigingen, ideeën, ideologieën, die veelal niet expliciet, maar wel alles wat hij hoort, leest, beleeft doortrekkend, en daardoor niet minder krachtig en effectief, op hem afkomen. Het wordt in onze

dagen - en dat is ten opzichte van het verleden een winstpunt - algemeen erkend dat alle levensuitingen van de mensen en met name alle wetenschapsbeoefening en zo ook de resultaten daarvan beslissend beheerst worden door fundamentele - in wezen steeds in het hart gefundeerde - religieuze overtuigingen. Die religieuze vooronderstellingen komen in wat wetenschaps-beoefenaars doceren en schrijven als ik reeds zei, niet altijd „sec” aan het licht. Vaak zijn, met name de mannen die de zgn. vakwetenschap beoefenen, zich zelf niet eens bewust van wat hen bij hun arbeid ten diepste beheerst.

Maar de vooronderstellingen waarvan zij uitgaan doortrekken alles wat zij zeggen als een alles doordringend fluidum.

Als deze vooronderstellingen nu niet „waarheid”, maar „leugen” zijn en een student daartegen vanwege een niet overwonnen zijn door de „waarheid” der Schriften, het Woord van God, het Evangelie van Jezus Christus niet gewapend is en ze dus niet kritisch doorziet, maar als vanzelfsprekend aanvaardt wordt hij daar slachtoffer van.

Het is nu niet alleen een eis van wetenschappelijke attitude maar nog veel meer dan dat: een kwestie van leven of dood dat een student die diepste en alles beslissende vooronderstellingen van wat hij hoort en leest onderkent. Het is immers een evident feit, dat massa's jongens en meisjes uit een zogenaamd „christelijk milieu” in een baaierd van ideeën, opvattingen, ideologieën waarin ze op de universiteit of hogeschool geworpen werden, geestelijk zijn gederailleerd. Hun traditionele, oppervlakkige „christelijkheid” was niet bestand tegen de geestelijke stormloop waaraan ze daar werden blootgesteld. En ze werden zo de, vaak ook weer oppervlakkige, gewillige volgelingen van een of andere gangbare filosofie of ideologie. Een collega van mij, werkzaam aan een openbare universiteit zei eens, dat hij talloze studenten uit christelijke en kerkelijke kringen geestelijk te gronde had zien gaan. Alleen zij, die - vooral door het leven en het woord van hun moeder! - Jezus Christus als hun Verlosser en Heer hadden leren kennen en liefhebben, waren in de geestelijke draaikolk van het universitaire leven niet ondergegaan.

*) Door prof. C. Veenhof in 1977 geschreven ter gelegenheid van het derde lustrum van C.S.R. Delft.

Geef ze een faire kans!

(Drie nieuwe initiatieven: Terdege, Koers, Christelijke BoekenClub)

Als je niet beter wist, zou je gaan denken aan een gezamenlijke aktie op het reformatorisch erf. Tezelfdertijd verschenen een reformatorisch gezinsblad (Terdege), een idem opinieblad (Koers) en een boekenclub die met recht het predikaat 'christelijk' draagt.

Het gemeenschappelijke van de drie is, dat je ze zonder bezwaar op tafel kunt laten liggen. De kinderen zullen geen onderwerp aantreffen, wat minder geschikt is voor hen. En de ouderlingen op bezoek zullen er al evenmin een onvertogen woord in aantreffen (ook al is de tijd wel achter de rug - denk ik - waarin iemands geestelijk leven werd beoordeeld aan de hand van de tijdschriften die men las).

Over elk van de drie geef ik u wat informatie.

Terdege: reformatorisch gezinsblad

Dit blad komt uit de koker van het RD, het Reformatorisch Dagblad. De letters R en D zijn - zoals u ziet - verwerkt in de naam van dit nieuwe gezinsblad.

Het is overigens niet geheel nieuw. De voorloper ervan - onder dezelfde naam - verscheen reeds eens in de 2 maanden ongeveer als weekend-bijlage bij het moederblad RD (sinds 1979).

De redactionele formule en de grafische uitvoering van het pas gestarte gezinsblad zijn echter wel nieuw. Het verschijnt eens in de 14 dagen. Het ter recensie aangeboden eerste nummer telt 48 pagina's en dat zal zeker niet minder worden - zo verzekerde me een van de twee hoofdredacteuren.

De abonnementsprijs bedraagt f 79,- per jaar, of f 42,- per halfjaar.

Voor die prijs ontvangt u veel leesstof van een zeer degelijke kwaliteit. Op sommige punten naar mijn smaak zelfs wat al te degelijk. Zo vindt ds. Budding uit Nederhemert het nodig om in dit eerste nummer tekeer te gaan tegen vrouwen in lange broeken; en ook het traditionele hoedje in de kerk is zijns inziens voor de zusters der gemeente een verplicht nummertje.

Dan ga ik er maar aan voorbij, dat alle Bijbelteksten worden weergegeven in de statenvertaling; als dát moet, dan kan ik daarmee vrede hebben - ook al zie ik zelf de noodzaak bepaald niet (eerder het tegendeel: wil Terdege een gezinsblad zijn, dan zal men terwille van de jonge generatie ook voor het evangelie de taal van nu moeten gaan gebruiken!).

Terdege is dus mijns inziens wat al te degelijk. Toch beveel ik het van harte aan. Ik weet geen betere. Als nu vele Opbouw-lezers een abonnement nemen, en vervolgens regelmatig bij de redactie 'aan de bel trekken', dan kan het er alleen maar op vooruit gaan.

Wat mag u verder verwachten?

Als ik mag aannemen, dat het

DOOR A. W. BIERSTEKER MAARSSSEN BROEK

recensienummer representatief is, het volgende:

- een goed verzorgd blad in magazine-uitvoering.
- 48 pagina's - gekleurd omslag; het binnenwerk rijk voorzien van foto's en andere illustraties; voor de helft van de pagina's is een 'steunkleur' gebruikt... kortom: een goed ogend blad.
- veel redactionele pagina's (40) tegenover slechts weinig advertentiepagina's (8). (Ter vergelijking: bij Elseviers Magazine, of bij Libelle en Margriet is de verhouding redactie-/advertentieruimte ongeveer fifty-fifty).
- van die 8 advertentiepagina's worden er 5 gevuld door uitgevers en/of boekhandelaren (informatief derhalve) is er 1 voor stichtingen, en zijn er slechts 2 louter-commercieel.
- de redactie heeft zo'n 2 pagina's ter beschikking voor 'commentaar'-rubrieken als 'Terzijde', 'Terloops' of 'Terzake' (deze laatste ditmaal over 'draagt elkanders lasten': nieuwe aandacht voor 'diakonaal' werk t.o.v. werklozen, echt 'terzake' dus).
- verder 2 'geestelijke' rubrieken: 'Meditatie' resp. 'Pastoraal bekeken'.
- een viertal pagina's voor de jeugd met korte verhalen, een stripverhaal (over Ted), iets over dieren (dit keer: papagaai), iets over cultuur (dit keer: 'van fiets tot vliegtuig') etc.
- een vervolgverhaal voor de ouders/ouders (opnieuw: wel wat érg degelijk).
- twee pagina's over het koninklijk huis, 1 pagina voor de kookhoek, 2 voor de handwerkruubriek, 3 over opvoeding;
- diverse pagina's over dieren (2),

planten (1), gezondheid/ziekte (2), voeding (2 - ditmaal over riet- of bietsuiker, naar mijn smaak wat te eenzijdig!).

- ettelijke pagina's over handel (2), cultuur (1) en muziek (1 - ditmaal over een grammofoonplaat met orgelmuziek).
- twee forse artikelen met een maatschappelijke 'scope', één van de 5 pagina's over 'Jan Minimaal - leven van de bijstand'.
- tot slot moet ik - voor de liefhebbers! - nog de puzzelpagina noemen.

U ziet het: een bonte variatie van korte artikelen; voor elk wat wils; echt een gezinsblad!

Eén kritische opmerking nog aan het adres van de Terdege-redactie. Het beeldmerk van de rubriek cultuur is niet zo geslaagd: een pen-tekening van zoiets als het afgetakelde Colosseum te Rome, met

daardoorheen scheefweg zakkend het woord 'cultuur', nee, dat past toch niet. Cultuur heeft te maken met 'bouwen' en 'bewaren', niet-waar?!

Overigens: de redactie bestaat uit de heren J. Blees en drs. C. S. L. Janse (hoofdredacteuren) en P. Boer (eindredacteur).

Voor assistentie is verder de complete RD-redactie achter de hand. Terdege telt reeds nu meer dan ruim 15.000 abonnees, vooral in de kring van gereformeerde bonders, christelijke gereformeerden en gereformeerde gemeentemensen.

Adres:

Postbus 75 - 7300 AB Apeldoorn
Tel. 055 - 22 21 33)

De volgende keren komen 'Koers' en de 'Christelijke BoekenClub' aan de beurt.

Christus is geboren!

Voor de kinderen

1. Aan de herders in het veld
wordt door englenkoren
't grote, blijde nieuw verteld:
„Christus is geboren!
Hoor wat ik u heden meld:
vreugde voor heel Israël!”
Laat in Asia
en in Europa
elke man, elke vrouw, ieder kind
het horen:
Christus is geboren!
2. Kijk, de herders gaan op pad
om hun Heer te zoeken,
en zij vinden in de stad
't Kindje in de doeken.
Want de engel heeft gemeld:
vreugde voor heel Israël!
Laat in Afrika
en Amerika
elke man, elke vrouw, ieder kind
het horen:
Christus is geboren!
3. God zendt zijn gezanten uit:
herders van de velden,
zij vertellen honderd-uit
wat de englen melden.
En het gaat van mond tot mond
heel de wijde wereld rond!
Laat in Azië
en Australië
elke man, elke vrouw, ieder kind
het horen:
Christus is geboren!

JOOP KLEIN
Rijswijk

Melodie:
„Midden in de winter nacht”

Het Liedboek

Lied 227

Dit Lied van dezelfde dichter-vertaler vertoont zeer veel overeenkomst met het voorgaande zowel wat vormgeving als inhoud aangaat. Daarmee zijn uiteraard de bezwaren ook van dezelfde aard: „Jezus maakt ons vrij, God die ons aller Schepper zijt” (strofe 1).

De melodie die uit de middeleeuwen stamt, is erg mooi.

Tekst: 1; melodie: 3.

Lied 228

Het verschil met de beide voorgaande liederen springt hier duidelijk in 't oog: „Christus is ten hemel opgevaren en zit aan Gods rechterhand” (strofe 1 en 2) en „de Heer verleent zijn majesteit aan Davids Zoon in eeuwigheid” (strofe 4). „De eenvoud maakt dit Lied aantrekkelijk. Bij de psalm die vermeld wordt in strofe 3, kan men denken aan Psalm 47 maar vooral ook aan Psalm 110:1” (Comp. p. 560).

Het Lied heeft zijn bekendheid meer verkregen door de levendige meeslepende melodie dan door zijn tekst.

Tekst: 3; melodie: 3.

Lied 229

Een goede schriftuurlijke tekst: daarmee kan dit Lied in het kort worden gekarakteriseerd. Het is van de hand van een Gereformeerd predikant, „die als man van eenvoud, prediker van het heil in Christus en zanger van de genade door de Levensvorst” terecht wordt getypeerd (Comp. p. 564).

„De auteur heeft zijn tekst gemaakt bij de melodie van Psalm 21 en het schema daarvan zorgvuldig gevolgd” (Comp.).

Tekst: 3; melodie: 3.

Lied 230

Dit Lied wordt gekenmerkt door de sterk subjectieve, piëtistische inslag van de dichter met alle bezwaren van dien voor een goed kerklied. Daarbij vallen dan nog enkele minder geslaagde uitdrukkingen op als b.v. „held van God” (strofe 2) en „zon der zonnen” (strofe 3), terwijl vraagtekens rijzen bij de uitspraak „alle heiligen roepen luid 't hemelse hosanna uit” (strofe 3) en bij de toepassing van het hemelvaartsfeit in strofe 6: „ook bij mij moet Gij inkeren”. De mening dat dit feestlied een enorme aanwinst voor de reeks hemelvaartsliederen betekent (Comp. p. 567) kunnen we dan ook niet onderschrijven.

Jammer dat bij afwijzen van dit

DOOR LITURGISCHE WERKGROEP EINDHOVEN

Lied de mooie melodie voor de gemeentezang verloren gaat.

Tekst: 1; melodie: 3.

Lied 231

T.a.v. de inhoud van dit Lied kan worden gezegd dat deze wel bijbels verantwoord is. De vormgeving laat evenwel te wensen over, zoals b.v. in strofe 1: „wij Heer en al Uw leden”, „de moed van koningen gegeven” (strofe 2) en „die Hem heeft doorsteken” (strofe 3). De melodie is naar haar afkomst eenvoudig van structuur en gemakkelijk te zingen.

Tekst: 2; melodie: 3.

Lied 232

De zeggingskracht van dit Lied is nogal zwak, zoals b.v. in strofe 1: „Gij, Jezus Christus, blijft ons nabij op onze wegen”, in strofe 3: „dat eenmaal op de eeuwige morgen uw macht het veld behoudt” en „Gij kracht, verhuuld in brood en wijn... maakt ons rein” en in strofe 4: „Ten troon verheven, ons nabij, staat Gij ons in de strijd terzij. Mijn kracht zijt Gij”.

De blij klinkende melodie is gemakkelijk toe te eigenen. Een moeilijkheid zou kunnen zijn „de inzet van de 4e regel die gelijk is aan die van de 2e regel, maar na 3 noten een ander verloopt heeft” (Comp. p. 573).

Tekst: 1; melodie: 3.

Lied 233

In de toelichting op dit Lied zegt de dichter dat strofe 1 en 2 aansluiten op de vraag aan de discipelen uit Hand. 1:6 (Comp. p. 573). Maar dan rijst daartegen toch wel deze bedenking, dat de gemeente van nu niet in een vergelijkbare situatie verkeert. De vraagstelling in het lied kan dan ook niet als gelijkwaardig worden beschouwd. „Strofen 3 en 4 preluderen op het Pinkstergebeuren”, aldus de dichter. Maar in dit verband is de zin van het eerste gedeelte van strofe 3: „uit Uw verborgenheid hebt Gij vervuld het perk van deze tijd met Gods geduld” en een gedeelte van strofe 4: „wij gaan getroost de weg van alle vlees, die onverpoosd de Zoon des mensen gaat te allen tijde”, toch wel erg problematisch.

De melodie, hoewel onbekend, zal

bij het leren geen moeilijkheden opleveren.

Tekst: 1; melodie: 3.

Lied 234

„Het onderhavige Lied is geheel vrij, zonder enige opdracht of aanleiding, ontstaan, uit een verbazing over bepaalde klanken en samenvoeging van woorden, en inhoudelijk uit blijvende verwondering over het vreemde verhaal van de Hemelvaart als contrastrend met de innige gedachte van de dichte nabijheid van Jezus, op de meest redeloze momenten”, aldus de dichter (Comp. p. 574). Hieraan zal dan mogelijk moeten worden toegeschreven dat het geheel een o.i. weinig aansprekende tekst bezit, terwijl daaruit ook de vlakke, alledaagse uitdrukking „te veel om op te noemen” in strofe 1 na de uitspraak: „Wat wij in Hem bezaten” (?) valt te verklaren. De melodie is algemeen bekend.

Tekst: 1; melodie: 3.

Lied 235

Tekst en inhoud van dit Lied zijn geheel ingesteld op de tijd tussen hemelvaart en pinksteren. Speciaal in strofe 1 valt met „wij” dan ook te denken aan de discipelen. De gemeente van nu kan toch moeilijk de woorden in de mond worden gelegd: „Wij hunkeren naar een teken, o laat ons niet alleen”. En dan komt daar bij de vraag wat de betekenis kan zijn van de eerste regels van strofe 2: „Wijd open staan de deuren, nu is de toegang vrij”.

De melodie is dezelfde als van Lied 3.

Tekst: 1; melodie: 3.

Lied 236

Bij het overwegen van de tekst van dit Lied komt al meteen in strofe 1 de vraag op naar de betekenis van de woorden: „de jaarkring brengt ons in zijn keer de allerschoonste vreugde weer”. En in strofe 3 is de constructie van de laatste beide regels niet geheel juist: de 4e regel kan niet zonder meer aansluiting vinden bij de voorgaande regel, daar deze niet meer de inhoud is van het „schimpen”. De melodie is mooi, maar niet gemakkelijk.

Tekst: 2; melodie: 3.

Lied 237 t/m 241

Wanneer we ons - naar onze mening terecht - in ons spreken (en zingen) laten leiden door hetgeen er o.m. staat in strofe 5 van het voorgaande lied 236: „Wij bidden U, getrouwe Heer, geeft dat vandaag ook ons doorstraalt de Geest die van de hemel daalt”, dan is het gebed tot de H. Geest zoals dat in deze liederen onder woorden is gebracht (Kom Heilige Geest) niet aanvaardbaar (zie Joh. 14:16, 26; 16:13-15).

A. t.a.v. de tekst der liederen:

het cijfer 1

bij niet voluit Schriftuurlijke tekst, b.v. vanwege het humanistisch karakter of door een sterke piëtistische inslag;

het cijfer 2

bij een weliswaar Schriftuurlijke, maar niet direct begrijpelijke, en aanspreekbare tekst;

het cijfer 3

als de tekst volkomen Schriftuurlijk en zonder meer verstaanbaar is.

B. t.a.v. de melodie der liederen:

het cijfer 1

voor een niet-aanvaardbare melodie;

het cijfer 2

voor een onbekende melodie die na enige oefening, eventueel met behulp van een koor, door de gemeente wel te zingen is en voorts ook voor een melodie die niet bepaald tot „de beste” behoort;

het cijfer 3

voor „een goede” melodie, geschikt voor de gemeentezang.

GOED(KOPIE) VAKANTIE
IN EIGEN SFEER?

ADVERTENTIES OVER
RUIL
HUUR
VERHUUR

vindt of plaatst U in onze
ruil- of verhuurgids.

Vraag eens een
GRATIS verhuurgids!

BURO **REJO**

Vakantie-advertentie-centrale
voor de Gereformeerde Gezindte
's-Gravenzandseweg 5 2681 RJ Monstere
Tel. 01749-12815 (v.d. Kooij)

Rondom de Jaarwisseling

Oudejaarsdag is een dag van God, waarop een boodschap van God tot ons komt. 31 December is niet een willekeurige datum. God, de Schepper van hemel en aarde heeft het zo bepaald. De aarde heeft haar rondwenteling om de zon volbracht. Wat dat jaar gebeuren moest, is gebeurd.

Al eeuwenlang volgt na het oude jaar weer een nieuwe jaarkring. Eens zal dat niet meer het geval zijn. Aan het eind der eeuwen zal God zeggen: het is geschied. Dan gaat de eeuwigheidstoestand in.

Op deze dag van God staan we even stil. Er is een korte pauze. We kijken achterom, maar we zien ook vooruit en we zien omhoog.

Wanneer we terugzien op wat zich zo al afspeelde op het wereldtoneel, moet de conclusie wel zijn dat het weer een turbulent jaar geweest is. De conflictsituaties die er waren, zijn gebleven.

Het Midden Oosten blijft een strijdzone, waarbij nu vooral Libanon het kind van de rekening schijnt te zijn. De grote man van de P.L.O., Arafat, wordt nu zelf door de revolutie verteerd. Het is nog altijd zo, dat de revolutie haar eigen kinderen verslindt.

Ook voor Israël lijkt de vrede nog ver weg te zijn.

Iran en Irak gaan door met elkaar te bevechten.

In Midden Amerika gaat in landen als Nicaragua de strijd „gewoon” verder.

In Suriname, dat financieel helemaal vast gelopen is, weet het regiem Bouterse zich op bloedige wijze te handhaven.

In de Filippijnen werd de oppositieleider vermoord.

En deze lijst is nog veel langer te maken.

Wellicht is er in Zuid Afrika een kleine kentering, door het feit dat kleurlingen en aziaten een beperkte rol in het bestuur krijgen. Is dit een begin van een doorbraak? Ook de Zuidafrikanen zullen toch wel eens begrijpen, dat het niet aangaat een zo grote groep van de bevolking elke invloed te ontfangen. Jammer, dat Zuid Afrika van Nederlandse zijde zo weinig tactvol benaderd wordt.

Ook in Europa is veel onrust, vooral wat betreft de plaatsing van nucleaire wapens. In veel landen heeft dit aanleiding gegeven tot grote demonstraties. Deze verontusting is terecht. Wel kan men zich afvragen, of deze demonstraties bevorderlijk zijn voor een goede afloop van de onderhandelingen. Mij bekruipt wel eens de vrees, dat juist deze acties, onbedoeld, er mee toe zullen leiden dat de onderhandelingen mislukken, met als gevolg dat er nieuwe nucleaire wapens in West Europa geplaatst zullen worden.

In Nederland vond op 17 februari iets plaats, dat de meeste mensen al wel vergeten zullen zijn. Op deze datum werd de grondwet, die

DOOR J. MEULINK ENSCHDEDE

in opzet sterk gewijzigd werd, ingevoerd.

Van bijzondere betekenis is hoofdstuk 1, waarin de grondrechten zijn opgenomen. Art. 1 houdt de opdracht in aan wetgever, bestuur en rechter alleen terzake doende en gerechtvaardigde verschillen in aanmerking te nemen. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of op welke grond dan ook, is verboden. Dit discriminatieverbod is nieuw. Het valt te verwachten, dat het in de praktijk veel moeilijkheden zal geven.

Ons land is geruime tijd het slachtoffer geweest van wat men stiptheidsacties noemt en stakingen. Hierdoor is grote economische schade aangericht. Het gebruik van het woord stiptheidsactie is een typisch voorbeeld van taalvervalsing. Veel acties hadden niets met stiptheid te maken, eerder met het tegendeel.

Erger nog is, dat de acties steeds meer ontaard zijn in politieke acties tegen het kabinet. Een gevaarlijke ontwikkeling voor de parlementaire democratie. Bedenklijk is ook, dat nu de rechter het beslissend woord over deze acties moet uitspreken.

En dan vraagt men zich nog af hoe het toch komt, dat de Centrumpartij zo groeit. Het antwoord is eenvoudig. Door dezelfde oorzaken als eertijds het nationaal socialisme in Duitsland de kans kreeg.

1983 was het jaar van de Lutherherdenking. Tientallen boeken zijn over de grote hervormer verschenen. Opvallend was, dat velen Luther voor hun kar trachtten te spannen.

Er viel in ons land nog iets van veel minder importantie te herdenken. Het was dit jaar 50 jaar geleden, dat de Geref. kerken besloten de 29 gezangen te gaan zingen. Daar was toen nog al wat

weerstand tegen, evenals nu bij de invoering van het Liedboek. Met een volgende bundel zal het wel net zo gaan.

In veel kerken heerst verwarring en nemen de tegenstelligen toe. Ik noem slechts de tegenstelling tussen I.K.V. en Icto, die op het kerkplein wordt uitgevochten.

Een onrustig beeld vertoont ook de R.K. kerk, eertijds een rots van vastheid. De benoeming van bisschop Simonis tot opvolger van kardinaal Willebrands ontmoette veel kritiek. Ook bij de opvolging van de bisschop van Haarlem bleek, dat er in de R.K. kerk in Nederland scherpe tegenstellingen bestaan.

Het samen op weg gaan van gereformeerden en hervormden loopt ook niet zo vlot ondanks de betuiging, dat de kerken in 1986 willen verklaren zich in staat van hereniging te bevinden. Dr. Kouwenhoven sprak zelfs over een verziende sfeer bij Samen op Weg. In de Chr. Geref. kerken, waar men zo verstandig is de verschillen niet aan de grote klok te hangen, is nu toch groot verschil van mening naar voren gekomen over de pastorale uitspraak betreffende de kruisraketten. Jammer dat de synode van deze kerken weinig blijken van toenadering tot de Ned. Geref. kerken gaf.

Tenslotte de Ned. Geref. kerken. Op 7 februari van dit jaar ontviel ons prof. C. Veenhof, een man, die voor onze kerken en ook daarbuiten zoveel heeft betekend.

In ledental gaan de kerken wat achteruit. Verontrustend is ook, dat er vergrijzing optreedt.

Terecht merkte ds. v. d. Brink in

het Informatieboekje op, dat het Akkoord van kerkelijk samenleven een zekere rust gebracht heeft.

Helaas kan men niet zeggen, dat het in alle kerken rustig is. Zo wordt de kerk van Zwolle door een ernstige broederstrijd geteisterd. Een ongunstig verschijnsel is ook, dat hier en daar het wetticisme optreedt. Men tracht elkaar weer te binden aan allerlei menselijke bepalingen. Zo is voor velen de liturgie bv. een gegeven, waaraan niet getornd mag worden. En dan komt de twist de voordeur binnen en gaat de liefde de achterdeur uit.

Het was een vrij willekeurige opsomming van een aantal gebeurtenissen uit het afgelopen jaar. Het meeste was niet opwekkend.

Dat achter ons zien maakt vaak weemoedig. We denken aan hen, die in het afgelopen jaar van ons heengingen. We denken aan alles wat gebeurd is en nooit meer zal terugkomen. Het ging zo snel dat voorbij jaar.

Het is niet verwonderlijk, dat onze stemming op oudejaarsdag wat droevig wordt. We zingen met een brok in de keel misschien: uren, dagen, maanden, jaren vliegen als een schaduw heen. Ach, wij vinden waar wij staren, niets bestendigs hier beneên.

Triest worden we ook wanneer we zien hoe wij persoonlijk het laatste jaar er afgebracht hebben. We nemen ons voor, dat we het volgende jaar het anders, beter zullen doen.

Wanneer dan de klok van 12 uur slaat, is alle weemoed weer voorbij en zingen we: schep vreugde in het leven, zet je zorgen aan de kant.

Zo viert u misschien wel een aan-

Reformatorische Bijbelschool te Zeist

Uit een circulaire aan contribuanten e.d. van de Reformatorische Bijbelschool citeren wij ondermeer:

„Wij zijn dankbaar voor de gedegen opleiding die er in de R.B.S. gegeven wordt. De studenten werken er hard en dat is een goede zaak! Dankbaar zijn we ook voor de trouw en de inzet van staf, docenten en diaconale werkers en voor het fijne gebouw, waar al het werk elke dag gebeurt.

Hoewel velen ook dit jaar met hun bijdragen ons werk steunden, gaat het er toch naar uitzien, dat we aanzienlijk beneden het voor 1983 nodige bedrag zullen uitkomen.

We geven de belangrijkste cijfers:

Nodig voor de exploitatie 1983	f 235.000,—
Nodig voor aflossing leningen in 1983 en begin 1984	f 115.000,—
	f 350.000,—

Eind oktober was van dit bedrag bijna f 174.000,— binnen.

U ziet wat er nog komen moet om de normale exploitatie te bekostigen f 60.000,— en om ook de aflossing mogelijk te maken totaal f 175.000,—.

Gaarna wekken wij u op tot het geven van een kleinere of grotere extra-gift in de eerstkomende dagen.

Het gironummer van de R.B.S. luidt: 3091180 ten name van Ref. Bijbelschool Zeist. Bank: N.M.B. Zeist, rek.nr. 69 09 10 983.

Vrede op aarde!

- allen:** *Vrede op aarde!, als in 't laatst der dagen
allen die nu de naam van Christus dragen
Jeruzalem, die schone stad, aanschouwen,
die God zal bouwen.*
- mannen:** *God zal haar bouwen en geen mensenhanden
heeft Hij van node, - volken aller landen,
maak u gereed haar poorten in te treden!
Schoonste der steden!*
- vrouwen:** *Schoonste der steden, die God zelf zal stichten,
waar Hij de troon van David op zal richten,
waar Davids Zoon de volken zal onthalen,
uw licht zal stralen!*
- mannen:** *Licht voor de volken, licht voor alle ogen!
Hij zal zijn volk, zijn Israël, verhogen;
allen die uit het heidendom ontkwamen
brengt Hij tezamen.*
- vrouwen:** *Christus voegt samen, al verdeelt de zonde
wie door de naam van Christus zijn verbonden:
Hij zal hun harten tot de Vader keren
en vrede leren.*
- allen:** *Christus zal heersen als de Vredekonink
en bij de mensen sticht God zelf zijn woning.
Hij schenkt aan allen die zijn naam beleden
hemelse vrede.*

JOOP KLEIN, Rijswijk

Melodie: „Zalige ure!” (Liedboek 18)

grijpende oude jaar, maar zo mogen we het toch niet doen. We mogen en moeten oudejaarsdag vieren met dankbaarheid in het hart voor wat God ons gaf in dit jaar en ook met blijde hoop in het hart voor de toekomst. Immers 1983 was een jaar des Heren, een jaar van Jezus Christus. Alles wat ons overkwam, ontvingen wij uit de hand van onze Vader.

Deze Vader zal ook in 1984 voor ons zorgen.

Nu heeft het jaartal 1984 nu al niet zo'n beste klank.

In het boek „1984” vertelde Orwell ons al in 1948 wat er in de komende jaren wel zou kunnen gebeuren. In dit boek vinden we de uitspraak: „Als je een beeld van de toekomst wilt, denk dan maar aan een laars die op een menselijk gezicht trapt - voor altijd”. Is er van deze sombere profetie niet wat uitgekomen?

Verder is het duidelijk, dat de schaduw van het jaar 2000 al over 1984 begint te vallen. In het jaar 1000 verwachtte men allerlei onheilen en nu zien we dezelfde ontwikkeling bij het naderen van het jaar 2000.

Is het leven niet uitzichtloos geworden?

Beter dan ons aan zulk doemdenken over te geven, kunnen we naar oude gewoonte de oudejaarspsalm 90 gaan lezen.

Deze begint met het aanroepen van de eeuwige God. Ook op oudejaarsdag moeten we omhoog zien. Eer de bergen geboren waren en Gij aarde en hemel had voort-

gebracht, ja van eeuwigheid tot eeuwigheid zijt gij God.

Daar begrijpen we niet veel van. Prof. v. Ruler schrijft daarover: „En over zijn eeuwigheid kunnen we alleen een beetje neurien. Maar zo wordt wel het lied, het loflied geboren in het hart van de tijdelijke mens”.

En dan gaat Mozes spreken over de mens. De mens is zo onbetekend als een grassprietje.

Leer ons onze dagen tellen, dat wij een wijs hart bekomen. Welke dagen heb ik met God beleefd en welke waren alleen voor mijzelf? Wijs zijn, dat is, dat je als mens je niets verbeeldt. Je ziet hoe vergankelijk ons menselijk bestaan is. God deed ons geboren worden en doet ons leven beëindigen. Je kent jezelf als zondaar, die het alleen van Gods genade moet hebben. We zijn niet slechts zondaars, we mogen ook kinderen van God zijn. En kinderen hebben een toekomst. Daarom is het oudejaar niet een tijd van weemoed, maar veel meer van schuldbelijdenis. En van dankbaarheid. Kinderen van God durven het leven aan.

Zo mogen we de jaarwisseling 1983-1984 vieren.

We nemen de tijd om achterom te zien. Hebben we de hand van God gezien en Zijn werk gewaardeerd? Hebben we onze roeping vervuld of hebben we onze eigen zaak gezien? Was er ook geestelijke zelfvoldaanheid en hoogmoed? Is ons persoonlijk leven dichter bij God geweest? Hebben we onze tijd goed gebruikt?

Al is er niets waar we trots op kunnen zijn, toch mogen we dankbaar zijn en vol vertrouwen op de toekomst. Immers onze God is trouw en goedgunstig. Hij zegt tegen ons: vergeet je eigen verleden en richt je op Mijn toekomst. O, God, die droeg ons voorgeslacht, in nacht en stormgebruil, bewijs ook ons uw trouw en macht, wees eeuwig ons tehuis!

Nieuw opvangcentrum in Oosterbeek

„ELIM” is de naam van een nieuw evangelisch opvangcentrum voor jongeren in Oosterbeek. Het is gevestigd in een voormalig bejaardenhuis aan de Lebrechtweg 70-72.

Jongeren van 13-21 jaar kunnen er terecht voor opvang in acute crisissituaties. Ook denkt men aan opvoeding en training van jongeren die (al dat niet tijdelijk) niet terug kunnen naar hun gezin.

Het centrum wordt geëxploiteerd door de Stichting „Hebron”, die zich bezighoudt met evangelische hulpverlening. Er kunnen maximaal acht personen in „Elim” worden opgenomen. Van hen wordt verwacht dat zij zich aanpassen bij de evangelische huisregels.

Jeugdwelzijnswerker J. Simmering geeft leiding aan het centrum. Verder is er een echtpaar, dat fungeert als 'gezinshuisouderpaar'. Een team van externe deskundigen zorgt voor advies en begeleiding.

Het centrum richt zich niet op drugs- en alcoholverslaafden of psychiatrische patiënten.

„Wij doelen op de talloze jongeren die door sociale- of gezinsproblemen zijn vastgelopen”, zegt de heer Simmering.

Stichting „Hebron” hoopt op een goede samenwerking met de officiële instanties.

Help

Papoea's in Nood

Geen kréet die naar U overkomt. Rauwe werkelijkheid die zich in een dagelijks levenspatroon herhaalt.

De Papoea is in nood! Help de Papoea te overleven.

Uw steun is nodig voor:

- * hulp aan Papoea-vluchtelingen en -gevangenen;
- * onderhoud van gezinnen en weeshuizen;
- * medicijnen en medische instrumenten;
- * school- en studiegelden;
- * inventariseren en doorgeven van nieuws over de Papoea's;
- * steun aan het nationaal verzet.

De stichting Hulp aan Papoea's in Nood bestaat al 12 jaar!

Met uw hulp konden we veel goeds doen. Maar er moet méér gebeuren.

Ontzettend veel meer. Help de Papoea's mee te overleven!

Papoeafonds

Postgiro 243000

Bank:

Amro-Oosterwolde

Rekening 44 40 72 470

Secretariaat

Van Randwijcklaan 104

3815 MT Amerstort

Telefoon

033-728690

Het eerstvolgende nummer verschijnt op 6 januari 1984

Terloops...

Edom

Edom is het land waar de nakomelingen van Esau wonen. Esau, die zijn eerstgeboorterecht aan Jakob verkoopt, hoort van zijn vader Isaäk dat hij zal moeten gaan wonen in de minder vruchtbare streken. Hij krijgt toegewezen het gebergte Seir, waar de Horieten wonen die hij dus moet gaan verjagen (Deut. 2 : 12, 22). Het gebergte Seir ligt tussen Sinaï en Kades (Deut. 1 : 2). De grensberg tussen Edom en Israël is de Kale Berg (Jos. 11 : 17; 12 : 7). De Horieten worden door de Edomieten verdreven (zie o.a. Gen. 36; Deut. 2). In Gen. 36 worden een aantal nakomelingen van Esau genoemd, vgl. 1 Kron. 1 : 43-54.

—o—

De Edomieten wonen dus in het door hen veroverde gebied als de Israëlieten vanuit Egypte door de woestijn trekken. Een vreedzame doortocht wordt hen geweigerd (Num. 20 : 14-21). Edom legt tegenover Israël dus duidelijk vijandigheid aan de dag, maar desondanks wordt in Deut. 23 : 7 gezegd dat de Edomiet door Israël niet mag worden verafschuld, omdat hij Israëls broeder is. God blijft Edom zien als een broeder-volk.

De stam Juda krijgt in het land Kanaän een gebied toegewezen dat grenst aan Edom (Joz. 15 : 1). Herhaaldelijk is er oorlog tussen Israël en Edom. Zoek de hierna genoemde bijbelplaatsen eens op en ga na wat er precies aan de hand was:

1 Sam. 14 : 47; 2 Sam. 8 : 13, 14; 1 Kron. 18 : 13; 1 Kon. 11 : 14 e.v. (hier wordt ons verteld dat David alle mannen en jongens van Edom doodde, maar dat Hadad wist te ontsnappen; deze Hadad keert later terug naar Edom en wordt dan de tegenstander van Salomo); 1 Kon. 22 : 48; 2 Kon. 8 : 20-22; 2 Kron. 21 : 8-10; 2 Kon. 14 : 22; 2 Kron. 26 : 2; 2 Kon. 16 : 6; 2 Kron. 28 : 17. De strijd tussen Israël en Edom gaat door totdat beide volken onder de macht van Assur komen. Tijdens Nebukadnezar, als Juda ondergaat in de strijd tegen deze vorst, is Edom onafhankelijk en is er een koning in Edom (Jer. 27:3). De Edomieten hebben leedvermaak omdat het Juda slecht gaat (Ps. 137 : 7; Klaagl. 4 : 21, 22; Ez. 25 : 12-14).

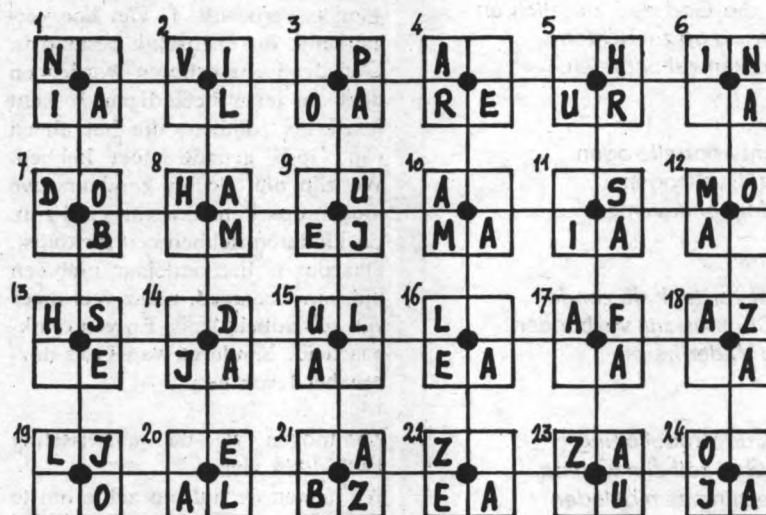
Dit kan God niet verdragen en daarom wordt aan Edom herhaaldelijk gezegd dat Gods oordeel over Edom nabij is (Amos 1 : 11 en Obadja).

Edom waant zich echter machtig doordat het zelfs gebied van Juda in bezit neemt (Ez. 35).

Deze week een puzzel waarbij je goed moet opletten. Zou dat lukken in de vakantie? Laten we het maar proberen.

De figuur bestaat uit 24 vierkantjes. Elk vierkant heeft 4 vakjes. In ieder vierkant zie je 3 letters en 1 blanco vakje. Je moet in het blanco vakje een letter zetten zodat er een naam uit de Bijbel ontstaat van 4 letters. Daarbij moet je altijd meedraaien met de wijzers van de klok. Je moet zelf uitzoeken in welk vakje de naam begint.

Als je alle letters die je in de blanco vakjes hebt ingevuld, achter elkaar schrijft, ontstaat er een zin die te maken heeft met Kerst. Hoe luiden de 24 Bijbelse namen en hoe luidt de zin?

Oplossing van vorige week.

1A koning — 2B nee — 3B Elisa — 4A 7 keer — 5C Jordaan — 6C knecht van God — 7A ja — 8B ja — 9A Naäman geloofde — 10C Mirjam en Gehazi.

Lichaamsdelen: 1. voet — 2. hiel — 3. wang — 4. oog — 5. nek — 6. rib.

De profetie van Obadja is geheel gericht tegen Edom. Om hun leedvermaak over de ellende van Gods volk zullen ze worden gestraft (Obadja : 12). Evenals Maleachi wijst Obadja op de totale verwoesting van Edom (vers 10). Dwars door de oordeelsprofetie over Edom loopt de profetie van troost voor Gods volk. Lees b.v. Obadja eens vanaf vers 15. Dat volk heeft God immers in zijn handpalmen gegraveerd (Jes. 49 : 16).

P. C. van Wijk, Zaltbommel

Uit breder kring

10 jaar Samensmeden

Op Samensmeden was het altijd al feest, maar dit jaar speciaal want voor de 10e maal organiseert Youth for Christ tussen Kerst en Oudjaar de trainingsconferentie Samensmeden.

Dit feest voor jongeren van 16 tot 30 jaar vindt plaats in Rotterdam van 27 tot 31 december.

Het thema „Ik wil leven” wordt

aan de orde gesteld in een aantal lezingen, o.a. van drs Pieter van Kampen, ds Van Keulen (geref. predikant uit Zeist) en ds Sybrandi (geref. predikant uit Lelystad). Thema's als kontaktarmoede, schuldgevoelens, vergeven en Godsbeeld zullen daarbij uitgewerkt worden. Ds Niek van Exel, directeur van Youth for Christ-Nederland, houdt 's avonds een serie toespraken over de persoon van Jezus.

De programma's vinden plaats in de Oude Kerk, Charloise Kerk, singel 35 te Rotterdam-Charlois. Overnachtingen en maaltijden zijn gespreid over twee scholen. De kosten voor vier dagen Samensmeden bedragen f 70,— (uitgezonderd koffie).

De avondmeetings zijn toegankelijk voor iedereen (om 20.00 uur). Voor opgeven of meer informatie: Youth for Christ-Nederland, Postbus 73, 3970 AB Driebergen, afd. Training, tel. 03438-15744.

Christelijke BoekenClub van start

Onder het motto 'boek voor boek verantwoord' start in november '83 de Christelijke BoekenClub haar activiteiten.

Administratie

Administratie-adres:

Kon. Wilhelminalaan 38
3956 TD Leersum
Tel. 03434-54288

Abonnementen:

Het aanvragen of opzeggen van abonnementen: uitsluitend bij de administratie. Abonnementen kunnen ieder moment ingaan, doch slechts per 31 december eindigen. Opzeggen uiterlijk tot 15 nov.

Abonnementsprijs:

f 45,— per jaar of f 24,— per halfjaar.
Buitenland f 55,— per jaar of f 70,— per luchtpost.
Gronr. 404945 t.n.v.
Geref. Persver. Opbouw,
Brabantlaan 122
2101 SK Heemstede
Tel. 023-285825

Advertentieprijs:

40 ct per mm.
familieberichten 35 ct p. mm.
Advertenties inzenden tot dinsdagmorgen 10.00 uur.

Advertenties en druk:

Drukkerij „Steenbergen”
Nooitgedacht 3
3701 AL Zeist
Tel. 03404-22452

De introductie vindt plaats door middel van een landelijke advertentiecampagne in een groot aantal christelijke bladen.

Op 7 juli 1983 werd te Den Haag de Stichting Christelijke BoekenClub opgericht. De Stichting heeft ten doel: het bevorderen van de belangstelling voor de christelijke literatuur in de ruimste zin van het woord, alsmede het op zo gunstig mogelijke wijze verkrijgbaar stellen van goede, christelijke boeken en platen. Zij realiseert dit door de verkoop via de publicatie van het driemaandelijks verschijnende clubtijdschrift, tevens catalogus, 'Boekensteun'. Ook wordt daarin een aanbod gedaan van een verantwoorde algemene boekenkeuze. Driekwart van het aanbod in de catalogus wordt gevormd door christelijke boeken.

Het bestuur van de stichting bestaat uit: prof. dr J. Douma (voorzitter), drs N. C. van Velzen (secretaris), mevrouw B. J. Velema-Benschop (penningmeester) en de heren J. J. Frinsel en I. A. Kole. „Ik geloof dat de Christelijke BoekenClub een belangrijk aandeel kan hebben in de positieve invloed, die uitgaat van het christelijke boek. Tevens zal mede hierdoor een positieve marktversterking in de christelijke boekenbranche ontstaan”, aldus de heer H. den Harder, onlangs benoemd tot directeur van de Christelijke BoekenClub.

Voor meer informatie kunt u bellen met de heer Den Harder, tel. kantoor: (070) 524434; 's avonds: (02155) 22095.

Kerknieuws

Nijverdal

De scribe van deze kerk is thans: H. Pieffers, Zuiderstraat 140, 7462 CR Rijssen.

Secretariaat Theologische Studiebegeleiding

Het secretariaat is gewijzigd en luidt met ingang van 31 december a.s.: P. Kurpershoek, Germanenlaan 148, 7312 JC Apeldoorn, tel. 055-558653.

Culemborg

Candidaat C. Smit te Ochten heeft het op hem uitgebrachte beroep aanvaard.

25-jarig ambtsjubileum

Op 7 december j.l. vierde ds J. Scheltens te Zalk zijn 25-jarig ambtsjubileum als dienaar des Woords.

Dordrecht-Gorinchem

Uit het persverslag van de regio-vergadering Dordrecht-Gorinchem op 13 oktober 1983 citeren wij ondermeer het volgende:

Namens de roepende kerk van Gorinchem open ds Van Atten de vergadering. Een bijzonder welkomstwoord wordt gericht tot twee nieuwe predikanten in de regio: ds J. Bouma te Sliedrecht en ds C. C. Koolsbergen te Hardinxveld-Giesendam.

Ingekomen stukken

a. Verzoek van br Storms om verlenging van zijn preekconsent. Aan dit verzoek wordt voldaan; zijn consent wordt met een jaar verlengd tot 30 september 1984.

b. De kerk van Leerdam vraagt informatie inzake het gebruik van liturgische formulieren en tekst H.C. in de zusterkerken. Er blijkt ruime verscheidenheid. Leerdam vraagt, of meer eenheid in dit opzicht mogelijk is, en of tot gezamenlijke aanschaf van een bepaalde uitgave zou zijn te geraken. De afgevaardigden nemen de verkregen informatie mee en zullen zien, of er in Leerdam behoefte bestaat aan en mogelijkheid tot het doen van voorstellen.

Kerkelijke examens

N.a.v. het verzoek van br Storms om verlenging van zijn preekconsent en van de verwachting, dat deze br binnen afzienbare tijd ook praeparatoir zal worden geëxamineerd, stelt de kerk van Gorinchem de vraag naar de verhouding van de verschillende kerkelijke examens aan de orde. In de discussie komt ook de aard van deze examens onder de aandacht.

De vergadering benoemt een commissie, die terzake van de examinatie overwegingen en eventueel voorstellen op papier zal zetten voor een volgende regio-vergadering. In deze commissie worden aangewezen de brs Bouma (Slie-drecht), Horsman (Dordrecht), De Leeuw (Leerdam) en Louwerse (Langerak).

Rondvraag door de kerken

Culemborg dankt voor de toezegging van financiële hulp door de zusterkerken bij het beroepen van een predikant.

Dordrecht deelt mee, dat twee zusters der gemeente zijn benoemd tot diaken. In de op deze mededeling volgende discussie wordt de vraag gesteld, of overleg met de zusterkerken niet zinvol zou zijn geweest.

Persoonlijke rondvraag

Ds Louwerse deelt mee, de regio-kerken te hebben vertegenwoordigd bij de intrede van ds Koolsbergen.

Na het overlijden van br De Bloois uit Schiedam zal zijn werk m.b.t. de preekvoorziening, waarbij ook enkele kerken uit onze regio zijn betrokken, worden voortgezet door br Hogenhuizen uit Leerdam.

Volgende vergadering: april 1984, samen te roepen door de kerk van Hardinxveld-Giesendam.

In de serie

HULP BIJ BIJBELSTUDIE (11)

verscheen een herdruk van

VERBONDEN MET HEM

(studieschetsen over verbond en kerk, 37 pagina's) door ds M. R. van den Berg, prijs f 7,50.

Christenen zijn geen losse individuen die privé voor God gekozen hebben. Integendeel, ze zijn bovenal verbonden met Hem, met God. En daarom zijn ze verbonden aan elkaar, in de kerk. In zijn bekende glasheldere stijl schreef ds Van den Berg hierover deze brochure.

Eerst gaat het over Gods verbond met Abraham, met Israël en over het nieuwe verbond. Daarbij wordt ingegaan op de betekenis van doop en avondmaal, tekenen van het nieuwe verbond.

Vanwege Gods verbond zijn christenen ook verbonden met elkaar. Daarom bevat de bundel ook 12 schetsen over de algemene, christelijke kerk. Door vragen en opdrachten wordt een actief meedenken gevraagd van de gebruiker van deze schetsen.

Het G.L.J.C. is bijzonder blij, dat deze schetsen, die van fundamenteel belang zijn, herdrukt konden worden voor gebruik op jeugdvereniging of bijbelkring.

Bestellen bij: C. J. van Dijke,
Marterlaan 2,
1216 EX Hilversum
Tel. 035-15646

GLJC
Gereformeerd Landelijk Jeugdcomité

Een uitgave van
het Geref. Landelijk Jeugd Comité in samenwerking met
Buijten & Schipperheijn te Amsterdam.
In de serie

HELP AZIË STEUN DE BMZG!

De Bijbelse en Medische Zendingsgemeenschap verleent al sinds 1852 hulp in Azië. Vooral in de grote steden en noodlijdende gebieden van Bangladesh, India, Nepal en Pakistan. Meer dan 300 werkers in diverse sectoren geven zich hieraan en hebben kansen om het Evangelie door te geven.

Ook uw steun is nodig!
Helpt u mee?

BMZG Bijbelse en Medische Zendingsgemeenschap
Krakelingweg 10 — 3707 HV Zeist — Tel. 03404-13741

Bouw
aan
Opbouw

Geef een
adres door
van een
nieuwe
abonnee

– Dochter
– Zoon
– Familielid
– Vriend(in)?

Geïnteresseerd in Opbouw

☐ abonnement
☐ kennismakingsnummers

Naam:
Adres:
Postcode:
Woonplaats:

Sturen in envelop zonder postzegel naar Adm. Opbouw, Antwoordnr. 38,
3940 ZD Leersum.

„Heer, onze God, U bent waardig
lof, eer en macht te ontvangen.
Want U hebt alles geschapen,
aan Uw wil heeft alles bestaan en
leven te danken.”
(Uit Openbaring 4)

Dankbaar en met blijde verwondering
vertellen wij U dat de Heere God
schiep, en aan ons toevertrouwde

Maarten Christiaan

Wim en Heleen Borgdorff-van Putten
David en Reinout

Zaterdag 17 december 1983
Emmalaan 11, 3941 DJ Doorn

Te huur

N.O. Drente

Zeer rustig gelegen en com-
fortabel ingerichte

VAKANTIEWONING

2 slpks, cv, tv, eigen speel-
weide en terras. Ideaal voor
liefhebbers van rust en ruimte
f 395,— per week.

Telefoon 05986-501.

Zoekt U een camping waar U zich als
Christen thuis kunt voelen?

Evangelische Camping „t BELOOFDE LAND”

biedt U o.a. een fijn programma
tijdens de vakantieperiode.
Tevens verhuren wij (toer)car-
vans. Vraag folder.

Bosweg 17 — 3781 NG Voorthuizen
Tel. 03429-2942

Reserveringen vanaf 16 januari 1984.

Nieuwe Opbouw-uitgave

De aangekondigde brochure
over

Antroposofie

van Drs Pieter van Kampen

is te bestellen bij
Administratie „Opbouw”,
Kon. Wilhelminalaan 38,
3956 TD Leersum.

De prijs bedraagt f 3,50 plus porti-
kosten. Bij toezending van de brochure
ontvangt men tevens een accept-giro-
kaart met het verschuldigde bedrag.

STICHTING

Signaalkampen
DER C.S.B.

ZOMERVAKANTIE 1984

Nu is het tijd om aan je vakantie
te denken. Wij organiseren chris-
telijke kampen voor middelbare
scholieren.

ZEIL-, FIETS-, LANDKAMPEN

Als je zin hebt om van de zomer
een kamp met een stel leeftijd-
genoten te doen, vraag dan ons
gratis affiche aan (d.m.v. een brief-
kaart aan onderstaand adres met
vermelding „Opbouw”). Daarin
krijg je naast de nodige informa-
tie ook een goede indruk van onze
kampen.

Postbus 5349, 1007 AH Amsterdam
020-120374

VOOR UW DRUKWERK

NAAR

DRUKKERIJ „STEENBERGEN”

NOOITGEDACHT 3 — 3701 AL ZEIST — TELEFOON 03404 - 22452

Een ruime keuze
voor het hele gezin

Er is nú een nieuwe boekenclub
die verantwoord en selectief te werk gaat.

DE CHRISTELIJKE BOEKENCLUB

De Christelijke BoekenClub is er. Opgericht om u in
staat te stellen op een gemakkelijke manier goede en
verantwoorde boeken en platen aan te schaffen voor
een gunstige prijs. Ieder kwartaal weer kunt u een keus
maken uit vele honderden titels. Boeken en platen,
waarvan én inhoud én richting uitvoerig en helder
worden beschreven in het gratis clubtijdschrift
BOEKENSTEUN.

Een verantwoorde selectie

Een breed samengestelde commissie waakt ervoor dat
ieder boek en iedere plaat de toets der kritiek kan door-
staan. Alleen boeken en platen die aan de christelijke
normen voldoen, worden in BOEKENSTEUN opgeno-
men.

Breed assortiment, voor het hele gezin

Het hele gezin voelt zich thuis bij de Christelijke
BoekenClub. Iedereen vindt in BOEKENSTEUN boeken
of platen van zijn of haar voorkeur. Dat kunnen boeken
zijn op specifiek christelijk gebied - beschouwingen,
dagboeken, verklaringen - maar ook boeken op andere
terreinen. Goede romans bijvoorbeeld, streek- of plaats-
beschrijvingen, nuttige doe-het-zelf- en handwerkboe-
ken, tuin- en kamerplantenboeken, naslagwerken, en-
zovoort. En niet te vergeten muziek, waaronder klassiek,
koorzang, orgel, gospel, zowel instrumentaal als vocaal.

De Christelijke BoekenClub: vóór u en dank zij u!

De Christelijke BoekenClub draagt ook bij in de ver-
spreiding van het christelijke boek en maakt uitgaven
mogelijk van belangwekkende lectuur. Wie lid is van de
Christelijke BoekenClub helpt mee die doelstelling te
verwezenlijken. De Christelijke BoekenClub is er vóór
u, maar ook dank zij u!

Mening uit het Stichtingsbestuur

Op ethisch gebied zijn er veel negatieve ontwikkelingen
in ons land. Antwoorden vanuit de christelijke levensvisie
zijn noodzakelijk. Het goede boek kan zo'n antwoord zijn.
De Christelijke BoekenClub beoogt via uitgebreide infor-
matie een breed aanbod van boeken beschikbaar te stel-
len, zodat met name het goede boek beter zijn weg zal
vinden in Nederland. Daarnaast steunt u door uw lidmaat-
schap de Stichting, die o.a. het stimuleren van christelijke
publikaties tot doelstelling heeft.

Prof Dr. J. Douma
Voorzitter Stichting Christelijke BoekenClub

Samenstelling Stichtingsbestuur:
Prof Dr. J. Douma, mevr. B.J. Velema-Benschop,
Drs. N.C. van Velzen, J.J. Frinsel, I.A. Kole.

Uw gratis kennismaking: het clubtijdschrift BOEKENSTEUN

De informatiecoupon geeft u de kans om gratis met de
Christelijke BoekenClub kennis te maken. U ontvangt
zonder enige verplichting BOEKENSTEUN, het rijk
geïllustreerde clubtijdschrift van
60 bladzijden.

Vraag BOEKENSTEUN aan.
Vul nu de coupon in voor vrij-
blijvende informatie en ont-
dek uw eigen boekenclub.

**CHRISTELIJKE
BOEKENCLUB**

boek voor boek verantwoord

Aarzel niet en verstuur nú de coupon voor vrijblijvende informatie

Vul vandaag nog de onderstaande coupon voor vrijblij-
vende informatie in. Stuur die in een gesloten, onge-
frankeerde envelop aan:
Christelijke BoekenClub, Antwoordnummer 84238,
2500 ZJ Den Haag.

**CHRISTELIJKE
BOEKENCLUB**

Antwoordnr. 84238,
2500 ZJ Den Haag.

Coupon voor vrijblijvende informatie

JA, ik ben geïnteresseerd in de doelstellingen van de Chris-
telijke BoekenClub. Stuur mij ter kennismaking gratis en zonder
enige verplichting het rijk geïllustreerde clubtijdschrift
BOEKENSTEUN.

Na ontvangst van BOEKENSTEUN beslis ik pas of ik lid wil
worden.

Mevr./Mej./Dhr. _____

Adres: _____

Postcode/Plaats: _____

Tel. nummer: _____